

BUDGETPROCEDURE

- budget 2023-2026

Indhold

1. Budgetlægningen 2023-2026	2
1.1. Byrådets økonomiske mål og principper	2
1.2. De økonomiske rammer	2
2. Procedure for budgetlægningen 2023-2026	3
2.1. Budgetseminarer	3
2.2. Høringsmateriale	4
2.3. Det tekniske budget.....	4
2.3.1. Rammeudmelding.....	4
2.3.2. Økonomisk råderum	5
2.3.3. Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov.....	5
2.3.4. Budgetarbejdet i fagudvalgene.....	5
2.3.5. Anlægsbudgettet	5
2.4. Basisbudgettet.....	6
2.4.1. Økonomiaftalen	6
2.5. Budgetforslag til 1. behandling.....	6
2.5.1. Dialog og høring.....	7
2.5.2. Spørgsmål-svar-runde.....	7
2.5.3. Forhandlingsdage	7
2.6. Budgetforslag til 2. behandling.....	8
2.7. Takster	8
3. Inddragelse af MED-organisationen	8
4. Samlet tids- og procesplan for budget 2023-2026	9

1. Budgetlægningen 2023-2026

Budgetlægningen for 2023-2026 startes formelt op med Byrådets godkendelse af budgetproceduren.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har den 14. marts 2022 godkendt den overordnede budgetproces for 2023-2026, som er yderligere specificeret i nærværende budgetprocedure for budget 2023-2026.

Budgetproceduren har til formål at understøtte en åben og gennemsigtig budgetproces.

I budgetproceduren beskrives processen frem mod budgetvedtagelsen i oktober 2022 og de overordnede spilleregler og rammer for budgetlægningen.

I proceduren er desuden angivet, hvilke opgaver og roller de forskellige aktører varetager undervejs i budgetprocessen.

Endelig indeholder budgetproceduren en tids- og procesplan for de forskellige faser af budgetlægningen.

1.1. Byrådets økonomiske mål og principper

I Fredericia Kommunes økonomiske politik er følgende overordnede mål for budgetlægningen defineret:

- Balance mellem udgifter og indtægter
- En gennemsnitlig kassebeholdning på minimum 150 mio. kr.
- Afdrage min. 70 mio. kr. om året på den skattefinansieret gæld

Den økonomiske politik skal understøtte det flerårige sigte med budgetlægningen og medvirke til, at Fredericia Kommune på såvel kort som langt sigt har en sund økonomi.

Målet for *den ordinære driftsvirksomhed* er, at resultatet kan finansiere:

- Skattefinansierede anlægsinvesteringer efter låntagning
- Afdrag på lån
- Eventuelle likviditetsforbedringer.

Målet for *de likvide aktiver* er, at den beregnede kassebeholdning ved udgangen af året udgør mindst 150 mio. kr. svarende til ca. 3.000 kr. pr. indbygger.

Fredericia Kommune har traditionelt optaget lån til konkrete anlægsprojekter i det omfang, der har været låneadgang.

Udskrivningsprocent, grundskyldspromille og dækningsafgift fastsættes i forbindelse med budgetvedtagelsen.

1.2. De økonomiske rammer

Kommunerne har siden 2012 været underlagt budgetloven, som fastsætter årlige udgiftslofter for de kommunale serviceudgifter. Udgiftsloftet for serviceudgifterne fordeles til den enkelte kommune i form af en serviceramme, som både den enkelte kommune og kommunerne samlet skal overholde.

Manglende overholdelse af servicerammen medfører sanktioner jf. sanktionsloven for den eller de kommuner, der overskrider rammen, men også en generel sanktion, som rammer *alle* landets kommuner. Hvis de kommunale regnskaber viser, at kommunerne under ét har overskredet deres budgetter, nedsættes bloktilskuddet tilsvarende. 40 pct. af nedsættelsen fordeles på alle kommuner i forhold til folketallet, mens 60 pct. fordeles mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter.

Anlægsloftet har hidtil kun været sanktioneret i budgetsituationen, således at kommunerne under ét har været forpligtiget til at overholde rammen ved budgetlægningen.

2. Procedure for budgetlægningen 2023-2026

Direktionen i Fredericia Kommune sikrer, at der udarbejdes et samlet budgetforslag, som præsenteres for Byrådet på budgetseminar i august.

Udarbejdelsen foregår i flere trin. Først udarbejder Økonomi, Personale og IT det tekniske budget for 2023-2026, som forelægges Byrådet på det første budgetseminar i april. Det tekniske budget danner afsæt for rammeudmeldingen.

Derefter drøfter fagudvalgene budgettet på deres respektive områder. Direktionen indsamler input fra fagudvalgene og forvaltningen i løbet af maj og juni, som indgår i tilpasningen af det tekniske budget og desuden i udarbejdelsen af reduktionsforslag og udvidelsesønsker.

I juni forventes regeringen og KL at indgå en økonomiaftale for 2023. Aftalen indarbejdes i det tekniske budget og indgår derefter i basisbudgettet, som præsenteres for Byrådet på det andet budgetseminar i august. Basisbudgettet udgør forslaget til 1. behandling.

Frem mod 2. behandlingen tages politisk stilling til de udarbejdede reduktionsforslag og udvidelsesønsker. De politisk prioriterede forslag indgår sammen med basisbudgettet i det budgetforslag, som fremsendes til 2. behandling i hhv. Økonomi- og Erhvervsudvalget samt Byrådet i oktober.

De forskellige trin beskrives nærmere i de følgende afsnit.

2.1. Budgetseminarer

Byrådet afholder to budgetseminarer i 2022 henholdsvis den 23. april 2022 og den 29. august 2022.

Det politiske arbejde starter med 1. budgetseminar for byrådet, hvor der er følgende hovedtemaer:

1. Økonomisk afsæt for budget 2023-2026, herunder status på regnskab 2021, 1. budgetopfølgning 2022 og kendte udfordringer +/- i basisbudgettet for 2023
2. Investeringsoversigten/anlægsbudgettet – overblik og status på kloge m2
3. Nøgletal/benchmark

Seminaret har til formål at give Byrådet en aktuel status på den økonomiske situation og dermed et fælles afsæt for den videre proces.

På det 2. budgetseminar i august præsenterer direktionen et samlet budgetforslag for 2023-2026 indeholdende:

- Budgetforslag for drift inden for den udmeldte budgetramme med uændret serviceniveau i forhold til 2022, hvor der er balance mellem indtægter og udgifter, og som overholder de økonomiske målsætninger
- Et katalog med reduktionsforslag (bestilling fra rammeudmeldingen)
- Et katalog med eventuelle udvidelsesbehov og -forslag
- Budgetforslag for anlæg med prioriterede anlægsprojekter

2.2. Høringsmateriale

Høringsmaterialet består af direktionens budgetforslag samt reduktions- og udvidelsesforslag samt prioriterede anlægsprojekter.

Materialet sendes i høring, således at høringssvar foreligger til den politiske prioritering mellem 1. og 2. behandling.

2.3. Det tekniske budget

I april måned udarbejder administrationen et teknisk budget, som er overslagsårene i det vedtagne budget 2022–2025 tilpasset i forhold til følgende:

- *PL-regulering*: Der reguleres med KL's vejledende pris- og lønfremskrivning
- *Byrådets beslutninger*: Beslutninger, som Byrådet har taget efter vedtagelsen af budget 2022-2025, og som har økonomiske konsekvenser i 2023-2025
- *Velfærdsbidrag i 2023*: Velfærdsbidraget for 2023 indarbejdes i rammerne for 2023-2026
- *Eventuelle fejl og mangler (tekniske korrektioner)*

Byrådet præsenteres for det tekniske budget på budgetseminaret i april.

2.3.1. Rammeudmelding

På baggrund af det tekniske budget udmelder Økonomi- og Erhvervsudvalget snarest muligt efter budgetseminaret i april budgetrammer for 2023-2026 for henholdsvis drift og anlæg.

Budgetrammerne bliver udgangspunktet for det videre arbejde med udarbejdelse af budgetforslag for 2023-2026, hvor den grundlæggende forudsætning er uændret serviceniveau.

Drift:

Rammeudmeldingen vedrørende drift er i udgangspunktet det tekniske budget jfr. ovenfor, hvor 2026 er lig med 2025. Dette betyder, at der som udgangspunkt ikke indarbejdes et nyt ”trin” vedrørende velfærdsbidrag i 2026.

I forbindelse med rammeudmeldingen tages stilling til de enkelte fagudvalgs bidrag til den samlede råderumspulje.

Anlæg:

Rammeudmeldingen for anlægsbudgettet tager udgangspunkt i det tekniske budget for 2023-2026, hvor der samtidig tages stilling til fastlæggelse af anlægsramme for 2026.

Direktionen får med rammeudmeldingen en formel ”bestilling” på udarbejdelse af budgetforslag for henholdsvis drift og anlæg.

2.3.2. Økonomisk råderum

Økonomi- og Erhvervsudvalget tager i forbindelse med rammeudmeldingen stilling til behovet for økonomisk råderum i budget 2023-2026 og bestiller på denne baggrund et katalog med reduktionsforslag hos direktionen, der kan medvirke til at skabe et sådant.

Der tages politisk stilling til reduktionsforslagene senere i budgetprocessen.

2.3.3 Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov

Der udarbejdes til budgetlægningen en skabelon til både reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesforslag. Hvert forslag beskrives særskilt.

Udvidelsesbehov kan f.eks. være udgifter, der ikke kan afholdes inden for den eksisterende budgetramme, ønsker til ændret serviceniveau, nye opgaver m.v.

Såvel reduktionsforslag som eventuelle udvidelsesforslag vil blive forelagt til politisk stillingtagen mellem 1. og 2. behandlingen og indgår desuden i høringsmaterialet.

2.3.4. Budgetarbejdet i fagudvalgene

Direktionen har ansvaret for løbende inddragelse af fagudvalgene i budgetarbejdet.

Fagudvalgene drøfter på møderne i maj og juni mulige reduktionsforslag, ligesom eventuelle udvidelsesforslag drøftes. Dette gælder både for drift og anlæg.

2.3.5. Anlægsbudgettet

Som udgangspunkt er anlægsrammen i 2023-2025 fuldt disponeret. I forbindelse med den faseopdelte budgetlægning for 2022 stod det klart, at kommunerne samlet set har svært ved at overholde den tildelte anlægsramme.

Meget peger lige nu i retning af, at Fredericia Kommune får en betydelig mindre anlægsramme for 2023-2026 end forudsat ved de seneste års budgetlægninger. Det lægger op til en noget anderledes budgetlægning for 2023 end for de foregående år.

Økonomi- og Erhvervsudvalget udmelder som en del af rammeudmeldingen en samlet forventet bruttoanlægsramme for Fredericia Kommunes skattefinansierede anlæg i budgetår og overslagsårene.

Rammeudmeldingen baseres på udmeldinger fra KL på dette tidspunkt og danner grundlag for direktionens udarbejdelse af forslag til anlægsbudget for 2023-2026.

I udgangspunktet forventes der behov for at arbejde med udskydelse anlægsprojekter, som allerede er optaget i budgettet for 2022 til 2025, ligesom bortprioritering af konkrete anlæg skal overvejes.

Direktionen er ansvarlig for at udarbejde et forslag til anlægsbudget indenfor den ramme, der udmeldes af Økonomi- og Erhvervsudvalget. Forslaget indeholder de justeringer, prioriteringer og tilretninger, der må være behov for i forhold til at overholde den udmeldte ramme i hele budgetperioden.

Budgetforslaget præsenteres på budgetseminaret i august 2022 og danner herefter grundlag for den videre politiske budgetproces.

Eventuelle udmeldinger fra KL om fordeling af bruttoanlægsrammen set i forhold til den udmeldte ramme fra Økonomi- og Erhvervsudvalget vil naturligvis blive inddraget i direktionens arbejde med budgetforslaget.

2.4. Basisbudgettet

Basisbudgettet udarbejdes på baggrund af det tekniske budget (rammeudmeldingen) inklusiv direktionens tilretninger, korrigeret for:

- Nye pris og lønskøn fra KL
- Virkninger af Økonomiaftalen herunder ny lovgivning (DUT)
- Nye byrådsbeslutninger med konsekvens for 2023-2026 (BÅT)
- Demografiregulering på dagtilbud og skoler på baggrund af befolkningsprognose 2022
- Regulering af overførselsindkomster som følge af ændret efterspørgsel i takt med landstendensen
- Fuld udnyttelse af lånemuligheder
- Rettelse af eventuelle fejl og mangler (tekniske korrektioner)

Der arbejdes ud fra en forudsætning om uændret skatteprocent og valg af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

For de brugerfinansierede områder udarbejder Klima, Energi- og Miljøudvalget et budgetoplæg med tilhørende budgetforudsætninger og bemærkninger, som indarbejdes i basisbudgettet. Forslaget behandles senest på udvalgets møde i juni 2022.

2.4.1. Økonomiaftalen

Regeringen og KL indgår hvert år i juni en økonomiaftale, hvor rammerne for det kommende års økonomi aftales. Konsekvenserne for Fredericia Kommune kendes endeligt i løbet af juli og vil blive præsenteret på Byrådets budgetseminar den 29. august 2022.

De økonomiske konsekvenser af økonomiaftalen indarbejdes i basisbudgettet jf. ovenfor.

2.5. Budgetforslag til 1. behandling

Direktionen udarbejder på baggrund af drøftelserne i fagudvalgene, dialogen med HMU og egne analyser af udfordringerne i regnskab 2021 samt budgetopfølgningerne for 2022 et budgetforslag til 1. behandling i Byrådet.

Budgetforslaget tager afsæt i de udmeldte budgetrammer for henholdsvis drift og anlæg.

Budgetforslaget ledsages af dels beskrivelse af eventuelle behov for rammeudvidelser som følge af f.eks. pris- og mængdeændringer, som ikke har kunnet håndteres inden for de udmeldte rammer, og dels af reduktionsforslag inden for de forskellige områder som bidrag til råderumspuljen jfr. rammeudmeldingen.

Direktionen fremlægger desuden forslag til anlægsbudget for 2023-2026 jfr. afsnit 2.3.5.

I forbindelse med 1. behandlingen igangsættes de politiske drøftelser frem mod 2. behandlingen af budgettet.

2.5.1. Dialog og høring

Fredericia Kommune har fokus på at inddrage relevante parter i budgetlægningen. Dertil kommer det generelle krav om offentlighed i forvaltningen og i særdeleshed åbenhed om kommunens økonomiske forvaltning.

Følgende elementer i budgetprocessen skal understøtte dette:

- Det tekniske budget forelægges organisationen og HMU til orientering
- Direktionen orienterer HMU om budgetproceduren samt budgetforslag, reduktionsforslag, udvidelsesønsker og anlægsbudgetforslag
- Der afholdes møde mellem HMU og Økonomi- og Erhvervsudvalget efter budgetseminaret i august
- Der afholdes en 14 dages høringsperiode efter Økonomi- og Erhvervsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget for 2023-2026. Høringsmaterialet består dels af budgetforslaget til 1. behandling og dels af de reduktions- og udvidelsesforslag, der indgår i de politiske prioriteringer mellem 1. og 2. behandlingen.

Der afholdes informationsmøde for alle kommunens ledere umiddelbart efter budgetforslaget er 1. behandlet, hvorefter budgetforslaget sendes i høring frem til den 27. september 2022.

Høringsparterne er:

- Seniorrådet
- Handicaprådet
- Bestyrelser for institutioner
- HMU (Hovedudvalget)
- Borgere
- Virksomheder
- Interesseorganisationer

2.5.2. Spørgsmål-svar-runde

Der vil i lighed med tidligere år være en spørgsmål-svar-runde for byrådets medlemmer mellem 1. og 2. behandlingen af budget 2023-2026.

I spørgsmål-svar-runden har byrådsmedlemmerne mulighed for at stille spørgsmål til administrationen om emner i relation til budgettet.

Spørgsmålene stilles på en særlig lukket portal, hvor alle spørgsmål og svar bliver tilgængelige for hele byrådet. På den måde sikres det, at alle har den samme viden til rådighed.

Administrationen forpligter sig til at så vidt muligt at besvare spørgsmålene indenfor 5 arbejdsdage – alternativt gives en tilbagemelding om forventet svartidspunkt.

I tilfælde af at et spørgsmål ikke kan besvares fyldestgørende uden en dyberegående analyse (som ligger ud over rammerne i spørgsmål-svar-runden), vil spørgeren blive kontaktet af den relevante direktør.

2.5.3. Forhandlingsdage

Mellem 1. og 2. behandlingen af budgettet foregår forhandlingerne mellem de politiske partier. Datoerne for forhandlingerne aftales partierne imellem.

2.6. Budgetforslag til 2. behandling

Budgetforslaget til 2. behandling består af det 1. behandlede budgetforslag korrigeret for resultatet af de politiske prioriteringer af de udvidelses- og reduktionsforslag, der har været en del af budgetmaterialet.

Budgetforslaget til 2. behandling har ofte i Fredericia Kommune været et budgetforlig.

Såfremt der opstår en situation, hvor der er et eller flere alternative budgetforslag, kan disse fremsendes til 2. behandlingen. Ændringsforslag kan derpå komme til afstemning ét for ét.

Fristen for ændringsforslag fastsættes senere i processen.

2.7. Takster

Taksterne for 2023 vil indgå som en del af materialet til både 1. og 2. behandlingen af budget 2023-2026.

Til 1. behandlingen indgår de foreløbige takster, som beregnes på baggrund af basisbudgettet.

Taksterne genberegnes på baggrund af det budgetforslag der går til 2. behandling og som forventeligt indeholder ændringer som følge af politiske prioriteringer af udvidelses- og reduktionsforslag.

3. Inddragelse af MED-organisationen

Medarbejdernes viden om opgaveløsningen og praktiske erfaring fra dagligdagen skal så vidt muligt bringes i spil. Det forventes derfor, at alle ledere inddrager personalets viden, erfaringer og ideer i det konkrete arbejde med reduktionsforslag og udvidelsesønsker.

Inddragelsen kan ske på personalemøder, FMU-møder og HMU-møder i maj og juni. Forslag fra personalet drøftes i de respektive FMU og videregives til direktøren for område, som har til opgave at formulere konkrete forslag, som skal indgå i de politiske forhandlinger.

Hovedudvalget orienteres på et møde i august om status på budgetarbejdet, herunder forslag til reduktionsblokke og udvidelsesønsker.

Efter budgetseminaret præsenteres HMU for høringsmaterialet og afholder efterfølgende et fællesmøde med Økonomi- og Erhvervsudvalget, hvor emner i budgetlægningen kan drøftes.

Ledere og medarbejdere inddrages desuden i forbindelse med den formelle budgethøringsproces.

4. Samlet tids- og procesplan for budget 2023-2026

Dato	Aktør	Aktivitet
14/3	HMU	Dialogmøde med ØKE
14/3	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Godkende overordnet proces for budget 2023-2026
22/3	HMU	Orientering om budgetprocessen for 2023-2026
1/4	Direktionsmøde	Budgetproces og – procedure for budgetlægning 2023-2026
22/4	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Godkende budgetprocedure for budget 2023-2026
23/4	Byrådet	1. Budgetseminar
	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Rammeudmelding for 2023-2026
27/4	Byrådet	Godkende budgetprocedure for budget 2023-2026
2.-6./5	Fagudvalgsmøder	Drøftelser i fagudvalgene om budget 2023-2026
9/5	HMU	Orienteringsmøde om budgetseminar og rammeudmelding
Juni		Forventet indgåelse af økonomiaftale mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2023
7.-13./6	Fagudvalgsmøder	Drøftelser i fagudvalgene om budget 2023-2026
28/6	Direktionen	Det tekniske anlægsbudget klar til politisk behandling
August	Økonomi, Personale og IT	Indarbejdelse af økonomiaftalen i budgettet
29/8	Byrådet	2. Budgetseminar

29/8		Spørgsmål/svar- runden åbner
?	HMU	Orienteringsmøde om status på budget 2023-2026
5/9	Økonomi- og Erhvervsudvalget	1. behandling af budgetforslag 2023-2026 og foreløbige takster for 2023
6.-19./9		Høring af budget 2023-2026 – frist den 19. september 2022
12/9	Byrådet	1. behandling af budgetforslag 2023-2026 og foreløbige takster for 2023
September		Politiske forhandlinger
05/10	Økonomi- og Erhvervsudvalget	2. behandling af budgetforslag 2023-2026 og endelige takster for 2023
10/10	Byrådet	2. behandling af budgetforslag 2023-2026 og endelige takster for 2023
12/10	HMU	Orienteringsmøde om vedtaget budget 2023-2026